

“És absurd de pensar que com més t’assembles a la dreta, més vots trauràs”

FRATS | CAMPS

Afers publica ‘L’esquerra agònica’, autobiografia de l’artista i activista Doro Balaguer (València, 1931), impulsor del Partit Comunista del País Valencià (PCPV) i cofundador de la Unitat del Poble Valencià (UPV), germen de l’actual Bloc. Una enciclopèdia de tres quarts de segle de política valenciana.

“La vida va per un costat, i la meua idea de la vida va per un altre”, diu. La separació entre totes dues percepcions és, com més va, més gran?

—Va per etapes, la cosa. És clar que pensava que tot aniria millor, no m’imaginava que en aquest país passaria tot allò que ha passat i que costara tant d’assolir la normalització política.

—“Els partits socialistes ja no són socialistes, els comunistes ja no són comunistes, l’esquerra ni és esquerra ni està unida, i el centre-dreta no està al centre.” Quin panorama...

—Tots se’n van cap a la dreta, fins i tot els comunistes. La vida va per ací i els

partits s’hi adapten, conscients que les lleis són fetes perquè els més xicotets es queden sense espai. No només és que ho facen molt malament, que també, sinó que la culpa no és exclusivament seua. Al llibre ja mire d’explicar-ho, això: els partits socialistes i comunistes van preocupar-se massa de proclamar que abandonaven les posicions tradicionals —el marxisme, el materialisme històric...— i de fer veure que aspiraven a un benestar semblant al que defensaven unes altres formacions.

—Vau impulsar el PCPV, la federació valenciana del PCE.

—En aquella època, tant el nacionalisme com l’independentisme eren

percebuts, al si del PCE, com a elements de la lluita antifranquista, però no com a pensament que reclamava un seguit de qüestions. Era això, que volia canviar.

—Antoni Gutiérrez, *el Gutí*, us va dir que els camarades espanyols mai no entendrien això del nacionalisme. En canvi, IU sí que aixopluga ara posicions clarament federalistes.

—Sí, hi ha sectors que han capít el problema, però trobe que són marginals. Mireu, si no, el pacte d’Ezker Batua amb el PNB. Javier Madrazo va tenir molts problemes amb IU perquè anhelava una autonomia molt més gran, una Espanya més multinacional. Certament, però, en el cas valencià tot sovint són els diputats d’Esquerra Unida i no els del PSOE, qui fan demandes en pro de la llengua. Passa que EUPV ha acabat desapareixent al País Valencià, pràcticament.

—Per què no hi ha espai per a una formació nítidament d’esquerres que arribe al 8% o al 10% dels vots, al País Valencià?

—No ho sé... El PP ha ocupat gairebé tots els espais de comunicació, cosa que li dona un poder molt fort.

—Però no hi ha classes, avui?

—És clar que sí, però res no en queda, de la consciència de classe. I no oblidem la influència de la televisió.

—Els obrers d’ara voten PP i PSOE, i no Esquerra Unida: només caldria fer una enquesta a l’eixida de la Ford, per constatar-ho. Sembla que el vot a EUPV se cenyeix a les àrees urbanes i a la classe mitjana-alta.

—El bipartidisme fa que la societat es divideisca en dos grups, i la majoria de la gent participa d’aquesta marginació molt instrumentada: “No votaré aquests, que no arribaran enlloc...”, pensen. El problema és que la idea de la societat dels uns i els altres és la mateixa, tan sols els diferencien uns pocs matisos.

—La fragmentació del mapa progressista —PSOE, EUPV, Bloc, ERPV, Iniciativa del Poble Valencià, fins i tot la UPyD de Rosa Díez— contrasta amb l’hegemonia del PP per la dreta.

“A la UPV hi havia un intent de refer el país d’una altra manera a la que proposa el Bloc”

—Això és perquè a l’estat no hi ha una extrema dreta organitzada. L’extrema dreta és dins de la dreta, i l’esquerra és molt més dividida. Aquesta fragmentació fa que la gran majoria tinguen ben poc futur.

—Vau participar en la fundació de la Unitat del Poble Valencià (UPV). En què s’assembla al Bloc d’avui?

—A la Unitat hi havia un intent de refer el país d’una altra manera a la que avui proposa el Bloc. L’actual Bloc mira de fer un discurs més moderat, més comprensible per a determinada gent... Aquest va ser, precisament, un dels motius pels quals vaig plegar. L’antiga UPV tenia un important paper a fer, una tasca fonamentalment centrada en la conscienciació política. No importava tant com ara el fet d’accedir a les institucions... Si hi arribàvem, millor encara, però l’objectiu principal era esdevenir la consciència nacionalista i impulsar el nacionalisme, distanciant-se al màxim del regionalisme i del folklorisme.

—Ara fa dos anys, Esquerra Unida i el Bloc van coalitzar-se sota una mateixa marca, Compromís pel País Valencià. Us esperàveu el pobre resultat i el divorci al cap de quatre dies? Era com barrejar l’aigua i l’oli?

—No, sí que podien barrejar-se. Cadascú va defensar els seus interessos de manera aferrissada, però... A la meua època, al Partit Comunista hi havia molt de centralisme espanyolista i bastant de blaverisme, un regionalisme militant molt anticatalanista i localista. També és cert que als nacionalistes del Partit Comunista ens deien espanyolistes perquè estàvem afiliats en un partit estatal, cosa que per a ells era un anatema. Jo, però, no vaig sentir mai aquesta contradicció.

—També haureu sentit dir que no és possible ser d’esquerres i nacionalista alhora.

—Sí, és clar. Això té a veure amb l’internacionalisme proletari, allò que tots som germans. És una afirmació

molt superficial, en tot cas, i amaga un concepte fals de la llibertat. Cadascú pot ser allò que vulga. És veritat que un obrer andalús, però cadascú té els seus interessos com a individu d’un lloc determinat. En ocasions volen fer veure que ser nacionalista és ser insolidari, però aquest és un reduccionisme una mica lligat a l’anarquisme. La solidaritat existeix, justament, gràcies a les fronteres.

—Al llibre parreu de la simbologia. Què us ha semblat el debat generat al PSPV-PSOE sobre la possibilitat de canviar de nom?

—Està en la línia del PSOE d’ací, en aquest camí que cada dia els acostava més a la dreta, fins i tot en les formes. És absurd de pensar que com més t’assembles a la dreta, que és qui trau vots, més en trauràs. La majoria dels valencians no són ni de dretes ni d’esquerres, ni abans ni ara: el vot depèn, sobretot, de la publicitat de l’acció de govern que efectua cadascú. Per això la gent valora molt més la fórmula 1 que no tenir un metro com cal. El PP fa un discurs ben patriòtic, però en realitat ha abandonat la cultura pròpia.

—La corrupció desbocada de la darrera etapa de Felipe González fa que ara la corrupció valenciana sembla una cosa menor i del tot assumible, veniu a dir al vostre llibre.

—La gent ja hi està acostumada, a la corrupció. A la gent se li’n fot, la corrupció. Fins i tot diria que hi ha un cert grau d’admiració per tots aquells que es fan milionaris. La gent aplaudeix alcaldes que van a la presó... La corrupció ja no té cap importància.

—Parreu de Vicent Ventura, que “no era ni un polític ni un patriota”.

—No, no era ni l’una cosa ni l’altra. Ventura no era xovinista, tan sols anhelava la normalització del país, de la cultura i de l’idioma. Ell deia que calia “recuperar-ne la dignitat”.

—Hauria estat, malgrat tot, un bon líder de l’esquerra?

—No ho sé...

—Li mancaven ganes?

—Potser sí. Ell va anar a la política per a resoldre problemes concrets, no per a aspirar a cap projecte personal. Desconec què hauria passat si haguera continuat com a cap del PSPV... En tot cas, aquell partit va poder ser l’embrió d’una cosa gran. Calia una opció com

“A la gent se li’n fot, la corrupció. Fins i tot hi ha un cert grau d’admiració”

aquella, que al remat va ser absorbida pel PSOE, però tot va acabar com va acabar. Si hi havia cap possibilitat que el nacionalisme guanyara posicions, el PSPV era un bon origen. Les circumstàncies eren les que eren... Però mireu el PSC, que, sense ser gaire nacionalista, tampoc no és el PSPV.

—Per què el PSPV no va fidelitzar tota aquella gentada que eixia al carrer amb la senyera els anys 70?

—Va fallar el PSOE, sobretot amb motiu de l’Estatut. Ací vam complir tots els requeriments per anar per la via ràpida, l’article 151 de la Constitució, però els socialistes van optar per ignorar-ho. “Si no anem per aquest camí, anirem per l’altre”, va acabar convenint tothom. La bandera, el nom del país, la llengua... Van cedir en tot, al remat.

—Sobre Joan Fuster, afirmeu que no és fàcil de trobar tesis que contravinguen les seues. Per què no han penetrat en la societat valenciana, però?

—Fuster tampoc no era un polític ni un líder, ni pretenia ser-ho. Era un senyor que aportava idees que cadascú agafa com vol. A *Nosaltres els valencians*, Fuster no fa cap proposta política, sinó que analitza una realitat i hi fa suggeriments. Si això no ho recull després cap partit, de res no val. És allò que podia haver fet la UPV primitiva. L’interès de Fuster, però, no era al·lisonar els partits. Ell tan sols pensava.

—Fa vuit anys, entrevistat en aquest setmanari, va dir textualment: “És dur que ens governe la dreta, però res no dura sempre.” N’esteu segur, encara?

—No, no n’estic segur, en absolut... Efectivament, les coses no duren sempre, però ja no ho tinc tan clar com ho tenia aleshores. Jo crec que no ho veuré. El PP està molt afermat. Em recorda el franquisme, amb tot aquella nostàlgia i aquell fervor religiós al carrer...

Víctor Maceda